

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . Din 50.— mesečno . . . Din 5.—
za pol leta . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Breg 12.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vracajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Volilna borba je pričela.

Volilna borba je že v tiru. Generali SLS so strahovito razburjeni, blede se jim od samega razburjenja in gledajo strahove. In fantazija strahu sploh nima meje. — To bo slabo. Če so generali že početkom bitke razburjeni, bo zguba! Vsak tak patron, kakršni so esesarski generali, se mora malo obvladovati, malo »masati«, mirno in trezno delati, drugače tak vojskovodja nankrat sam ne ve, kje je. — Sicer so gospodje izgubili že toliko bitk, da jih ena več ali manj res ne ženi-
ra. Gospod Korošec si je, odkar »vodi« slovensko politiko, sploh zaslužil brez takse častni naslov doktor Zguba. No to, bi ne bilo še nič tako hudega, kvečjemu za njega samega. Pa on se je še vselej osebno izmazal. Če ni šlo drugače, je pa kakega poštenega prijatelja na kilograme prodal. Stvar pa je zato resna, ker mora plačevati vse račune Koroševih polomij nihče drugi kot naše ljudstvo. Gospod Korošec zasluži tedaj tudi naslov general Polomius, kar mu gotovo od sreča privoščimo. Samo tega ne moremo prenašati, da bi mi in samo mi dosledno plačevali račune za Koroševe politične kozolce. Prosimo odločno, naj dela na svoj lastni račun, kar hoče, nikdar pa na naš račun!

Stavljamo si prav resno vprašanje: Kaj imamo od tega, če je dr. Korošec semtertje za nekaj tednov

minister in z njim ljudje podobnega kova — sicer pa ne vidimo niti malenkosti dela za ljudski blagor? Vajeni smo bili drugačnega dela kot je Vaše. Povejte, gospod Korošec, samo enkrat samkrat, kje, kdaj, kako in kaj ste storili in naredili za splošni blagor v naši doomvini, ki je podobno pogorišču, odkar ste Vi prevzeli po svoji lastni volji, s pomočjo ogoljufanega ljudstva, generalstvo naše uboge domovine. Odprite no usta in govorite! Slovensko ljudstvo je sito mizerije, katero ste nam Vi prezentirali kot juho. Ako natančno vse ogleđamo in presojamo Vaše celo »delo«, kaj najdemo? Same moralčne in materialne ruševine, poleg njih pa Vaše osebno častihlepje. Ako zasledujemo Vaše delovanje, ne moremo, ako hočemo govoriti točno in odkrito, najti drugega, kot da samo gledate, da postanete semtertja minister. Za ta »zvzvišeni« smoter pa naj žrtvuje slovensko ljudstvo vse svoje blaginje in poleg tega še svojo prihodnost.

To je žalostna slika ob začetku najnovejšega volilnega boja, ki pelje slovensko ljudstvo v pogin, če se Vas in Vaših pajdašev in koritarjev ne otrese prav energično.

Volilna borba je pričela, toda nihče okoli Korošev in Remcev e tutti quanti je ni vesel!

naste posode. Imenitno pečen na ražnju in se koplje v nekaki mešanici od smetane in masti. Gospodar ga razreže in vsak gost dobi kos v roko. Samo tistega jareca bi bilo pri nas deset kmečkih ljudi sitih, gosposkih dvajset. Jaz dobim celo stegno, nekaj časa glodam in trgam kot divja zver, pa mi naenkrat gospodar prijazno potegne bedro iz roke, češ da to ni dobro in že je ležala pred mano polovica glave, iz katere je bilo treba pobrati samo možgane. »Kako ti tekne?« vpraša Šerif. »O Šerif-aga, že veliko dobrega sem okusil, a tako dobro še nisem večerjal kot pri tebi.« Aga se smeje zadovoljno, mahne z roko in jareca ni več na sofri. V mali kovinasti skledi nam nudijo mlade buče, knugull imenovane, polnjene z rižom in kurjim mesom, kuhane in polite z maslom. Zajemali smo jih z žlico. Ta jed bi delala čast vsaki evropski kuhinji in veselje vsakemu sladkosnedi. Vrstile so se še različne mlečnati jedi, razne salate, dokler se ni pricedila na mizo imenitna baklava. Baklava je albanska torta in ne zaostaja v nobenem oziru za našimi. Testene plasti so tanke kot papir, polnjena je z mandlji,

V nedeljo se je vršil v Ljubljani shod zaupnikov SLS za ljubljansko okolico. Na tem shodu je govoril načelnik SLS dr. Korošec, ki je opravičeval politiko Jugoslovanskega kluba. Vse, kar je povedal, so bile prazne besede, zakaj, dr. Korošec ni mogel navesti ničesar, kaj je dosegel s svojim Jugoslovanskim klubom za slovensko ljudstvo, niti za svoje volilce.

Zaupniki so čakali, da bo g. dr. Korošec povedal, koliko je Jugoslovanski klub naredil vsaj takrat, ko je podpiral homogeno radikalno vlado, ali pa takrat, ko je bil sam v vladi, za naše kmetijstvo, za obrt, za socialne naprave, za znižanje in izenačenje davkov, za premostitev slovenskih vojakov v domovino, za slovensko avtonomijo, za zboljšanje naših cest itd. Čakali so zaman, dr. Korošec vsega tega ni prav nič povedal zato, — ker ni mogel povedati.

Edino, kar je bilo pozitivnega v dr. Koroševem govoru, je bila nova obljuba, da bodo obljubam sledila dejanja. Na podlagi te nove obljube so zaupniki SLS izrekli dr. Korošcu neomajno zaupanje, kakor poročajo listi iz Jugoslovanske tiskarne. In tako je postal volk sit, koza pa je ostala lačna!

Obljubarska politika dr. Korošca in tovarišev je našemu narodu že mnogo škodovala. Dr. Korošec je podoben tistemu krčmarju, ki je napisal na svoja vrata: Danes za denar, jutri vse zastonj. Vse delo dr. Korošca in tovarišev tekotom zadnjih šestih let je bilo osredotočeno v obljubah in zaklinjanju pristašev, naj vztrajajo. Dr. Korošec in tovariši so popolnoma pozabili pri tem, da je zelo težko vstrajati na

istem mestu človeku, ki mu voda že v grlo teče. Sodimo, da dr. Korošec že sam to sedaj skuša, ker bi drugače ne prehajal od avtonomije k republikanstvu, ki ga je naglašal v svojem nedeljskem govoru. Dr. Korošec namreč spoznava, da ljudje ne verujeje več v njegovo avtonomijo, ker ni ničesar v tem pogledu dosegel, kar je obljuboval, zato pa hoče sedaj pred volitvami postati ekstremnejši ter loviti kaline z republikanstvom.

Ni izključeno, da bi jih ne vjel še nekaj na svoje najnovejše republikanske limanice. Vprašati pa se je treba, kaj bo potem, ako bo dr. Koroščevo republiko doletela ista usoda kot je njegovo avtonomijo.

Težko je verjetno, da bi se pristaši SLS hoteli trajno zadovoljevati z zagotovili, da bodo dobili avtonomijo ali pa republiko čez petdeset ali sto let, ako prej ne, kakor je izjavil nekoč dr. Brejce. Frazarstva smo vsi že siti do grla. Hočemo stvarnega dela, hočemo dejanja.

Šestletna doba je bila dovolj dolga, da bi lahko v njej prišli dr. Korošec in tovariši do dejanja. Ako v tem času niso mogli ničesar napraviti, se moramo upravičeno vprašati, kdaj bodo.

Politika dr. Korošca mora pripeljati SLS do razpada. Nedoslednost, ki je bila glavna njena poteza, mora uničiti vsako stranko. Saj še ni pozabljeno, kaki centralisti in navdušeni monarhisti so bili voditelji SLS po prevratu l. 1918. Ni pozabljeno, da so tedaj zastopniki SLS aktivno sodelovali v vladi in da so bili kot taki soodgovorni za ves nadaljni razvoj političnih razmer. Te odgovornosti se ne bodo nikoli znebili. Avtonomisti so po-

Na večerji pri Albancu.

(Konec.)

Z lesenimi žlicami smo zajemali. Dostojanstven mir, nihče ne govori, je pa počasi kakor v prijetni zadregi. Ta čorba ni pravzaprav juha v evropskem smislu: kisl mleko s smetano, vanj so narezani paradizniki, čebula in česenj. Človeku dobro tekne, le po večerji ima sitnosti. Še par žlic in gospodar zamahne zaničljivo z roko in skleda izgine, hvala Bogu. Pogledam proti vratom in tam stojijo služabniki v veži že z gotovimi jedmi in čakajo. Druga jed: ovčja čreva in drob pražen v loju. Zelo okusno, dokler človek ne izvoha, kaj je. Bolje je, da riskiraš zdravje kot da bi se ti kaj zagabilo. Starci Albanci te ne izpuste iz oči, čeprav so navidezno zaverovani v jed. Tretja jed je bila velika pečena gos, po naše pripravljena, Bog ji daj zdravja! Gospodar jo razreže in vsak dobi kos v roko. Vilič nimajo, nož pa samo gospodar, krožnikov tudi ne pogrešajo. Pravekar telovadim z mastnim gosjim rebrom, pa je že dano znamenje za novo jed. Neizogibni jarac, mlad in masten, se nam reži iz velike kovi-

orehi, smokvami in polite z medom. V slaščicah je, kakor znano, Balkan naravnost mojster. Tudi pita je imenitna jed. Sirova pita je naš sirovi zavitek. Grabili in trgali smo jo z roko iz posode. Ko sem hotel jesti tudi skorjo, mi jo gospodar smehljaje iztrga iz roke in s prsti nagradi v delu posode pred mano samega sira, češ, kvečjemu to je užitno. Še nekaj slaščič in večerja je gotova. Odnegli so soffro in prinesli vodo za pranje. Albanski starci so si prali roke in usta tako ceremonijelno počasi in dostojanstveno, grgljali in pljuvali v skledo, da je težko opisati. Meni, ki sem že med večerjo komaj dihal od smeha, je namigaval Hamdi in me prosil, naj tudi jaz tako počnem. Vstali smo in se po dolgem iztegnili na minder, kamor so nam prinesli kave. Ko sem vstal, mi je precej odleglo, zakaj pri večerji sem dve uri po turško sedel, da so me potem še dva dni noge bolele. Pušili smo znova in naenkrat plane v sobo Ali, šepeta nekaj Šerifu, ta Hamdiju, ki skoči pokonci in mi reče: »Bodi srečen in zdrav! Če pa si moj prijatelj, hodi z mano.« Tu vstopi starček Hasan, postoji ob vratih, po-

zdravlja in nas povabi: »Mislim, da sem prišel med prijatelje, ki mi bodo dobrohotno izkazali čast, da gredo na domač praznik v mojo hišo, kjer se slavi novej obrezovanje mojega najmlajšega sinčka.« Ali, Hamdi in jaz smo šli z njim. Za tako stvar pač ni treba razburjenja, sem si mislil. Noč je bila jasna in ničesar nisi čul razven glasnega petja slavcev, ki so neutrudljivo peli vso noč. Vas je spala sladki san in beli minaret je čuval nad njo. Iz daljave smo začuli strele pištol in zategnjeno godbo piščal in gosli. Hasanova koč, vsa razsvetljena, nam je bila vedno bližje. Hasan in Ali sta šla naprej, za njima midva s Hamdijem in za nami oboroženi Hasanovi ljudje. Hamdi ni nič govoril, le dvakrat mi je šepetnil: »Če si moj prijatelj, ostani pri meni, da vidiš.« Mislim sem si: Velik je Alah, to že vidim — toda jaz od vsega tega prav nič ne razumem. Pred hišo so stali osedlani konji in osli. Mladina se je zabavala na dvorišču s streljanjem in pela. Soba, v katero smo stopili je bila polna ljudi, ki so sedeli na preprogah. Gori pri kamini na častnem mestu je sedel hodža, blede in mrk, še mlad človek

stali šele takrat, ko so spoznali, da vsled svoje politične nesposobnosti ne morejo vedno sedeti na vladi. To njihovo avtonomistično razpoloženje je trajalo do lanskim volitev, potem pa se je poleglo, ko so z omogočenjem samoradikalne vlade dobili nekaj strankarskih koncesij. Takrat so proglašali kot svoj glavni uspeh, da so ločili radikale od demokratov. Kar so tedaj proglašali za uspeh, so potem zavrgli, in omogočili zopet združitev radikalcev z demokrati ter osnovati na eni strani enotno fronto, na drugi strani pa vrsto strank, med katerimi so ostala do danes nepremostljiva nasprotja. Lansko leto monarhisti, letos republikanci. Spomladi z Radićem, jeseni proti Radiću. In tako se vrsti nedoslednost za nedoslednostjo.

A vse to bi se jim končno še oprostilo, če bi pri tem vsaj skrbeli

za tekoče ljudske potrebe in koristi. Toda o tem ni nobenega sledu. Naj bi prekucovali svoje politične kozle, kakor bi hoteli, ako bi pri tem vsaj nekoliko poskrbeli za to, da se življenje našemu ljudstvu, da se dvigne ljudsko blagostanje do stopnje, ki bi omogočala znosnejše gospodarske in življenjske razmere naših delavnih slojev.

Dr. Korošec ni mogel v svojem govoru drugega reči, kakor da bodo sledila obljubam dejanja. Obljube na obljube, na dejanja čakajmo. Vrednost teh obljub moremo presoditi po preteklosti. Stari računi niso še poravnani, kako naj mislimo, da bodo novi.

Veseli bi bili, če bi besedam res sledila dejanja, delo gg. dr. Korošca in tovarišev pa popolnoma ubija vero v to novo obljubo.

Kaj je s korupcijo?

Ob nastopu Davidovićeve vlade, v kateri je imel Jugoslovanski klub štiri ministre, radi česar nosi soodgovornost za njeno poslovanje, smo napisali 31. julija t. l. med drugim tudi tole:

»Opozicijski blok je na vladi in v tej vladi ni razen notranjega ministra Nastasa Petrovića, ki je radikalni disident, nobenega radikalca, kakor tudi ne nobenega demokrata iz Pribičevićeve družbe. Vladi ima sedaj popolnoma proste roke, da preišče vsa dejanja bivših ministrov, kakor tudi vseh višjih vodilnih uradnikov, v koliko so bila v škodo interesom naše države.

Sedanje vladno časopisje trdi, da je sedanja vlada Ljube Davidovića vlada zakona, reda in pravice. Napovedujejo se važne izpremembe na vodilnih mestih državne uprave. Z ozirom na zatrdila voditeljev opozicijskega bloka, da je njihov glavni boj usmerjen proti korupciji ter za izvrševanje zakona, reda in pravice, pričakujemo od vlade, da bo spravila pred javnost vsa dokazana koruptna dejanja in da bo vse one ljudi, ki so jih zakrivil v državni upravi, postavila pred nepristransko sodišča, da jih doseže zaslužena kazen.

Javnost pričakuje, da postavi sedanja vlada vse tiste, ki jim je kdaj kaj očitala v opoziciji, da so kaj zakrivil proti zakonom, pred sodišče.

Zahtevamo, da vlada točno izvršuje zakone, in to tem bolj, ker ni v nobeni zvezi s strankami, ki so bile prej na vladi ter ima popolnoma proste in nevezane roke na vse strani.

Sedanja vlada je dolžna, da to stori že radi tega, da dokaže pred vso jugoslovansko javnostjo, da je bilo njeno kričanje proti korupciji ki se je baje vršila zadnja leta v državni upravi, upravičeno. Ako bi

vlada tega ne storila, bi samo vzbudila upravičen sum, da je bilo kričanje njenih strank v opoziciji proti korupciji namenjeno samo demagoškimi in agitačnimi svrham in da je bilo nemoralno. Sedanja vlada je sama sebi dolžna, da postavi vse korupcioniste pred sodišče.

Davidovićeve vlada je celo poletje do zadnjega časa imela priliko, da spravi vse korupcioniste pred sodišče. Izgovor, da je bila narodna skupščina razpuščena in da se radi tega ni mogel uzakoniti novi zakon proti korupciji, je prazen, ker se tatvina in zloraba uradne oblasti že po obstoječih zakonih lahko kaznuje. Prejšnja vlada pa ni nikogar izročila državnemu pravdnstvu, da bi ga zasledovalo radi kaznivih dejanj.

Ali je imela premalo časa za ta posel? Trdili so, da je njihova prva skrb, zatreti korupcijo. In če so pisali o korupciji in so jim bili znani posamezni slučajji, zakaj jih niso ovadili sodišču?

Ali so morebiti šele zbirali gradivo? Ali niso imeli že prej gradiva, ko so pisali o korupciji? Ali bi državna pravdnstva ne zbrala sama gradiva, če bi jim vlada ukazala, naj zasledujejo gotove koruptne osebe radi gotovih koruptnih dejanj?

To so odgovori, na katere si moramo sami odgovarjati.

Naše stališče je jasno. Mi smo zahtevali, naj postavi vlada vse korupcioniste pred sodišče, a postavila ni niti enega. Iz tega sledi, da kričanje proti korupciji ni imelo resnega namena, odpraviti korupcijo, pač pa je imelo samo politično ozadje.

To smo bili dolžni povedati, ker smo takrat zahtevali, naj vlada nemudoma spravi pred sodišče vse, ki so krivi koruptnih dejanj. Storila ni nič in s tem je stvar končana.

z magijskim pogledom. Vsi so vstali in nas pozdravljali. Pri vratih so sedeli muzikantje, ki so takoj po pozdravu — bili so sami prebrisani cigani — zaigrali »Jedna cura mala« in vse je gledalo name. Cigani so že poprej izvahali, kake narodnosti sem. Njihov primas je imel na čelu prilepljene medžidije in celo napoleondore. Sedli smo na drugo stran kamina. Poleg Hodže je sedel Hasanov šestletni sinček, navidezno vesel in slavnosten, ko nam pa je prišel poljubiti roko, sem opazil v njegovih očeh komaj prikrit strah pred nečem nepoznanim, kar se zgodi nocoj. Kot je navada, smo ga obdarovali. Godba je znova udarila in pričel je ples. Hasan, osemdesetletni stari in njegov še starejši bratranec sta plesala prva. Godba igra melanholično, vabi na ples, vzpodbuja, tuintam po en vesel vrisk piščalke, dokler končno ne zdivja v eno samo strastno, vrtooglavo naglino kot vrtinec. Treba je bilo videti ples teh dveh albanskih starcev. Vitka in gibčna sta se držala za eno roko, drugo sta imela uprto v bok, začela sta resno in slavnostno, prigibala se, poklekala zdaj na levo, zdaj na desno koleno,

čepela, čepe odskakovala pod strop in ko godba zdivja, zdivjala, divje kričala, potegnila handžare, jih metala kvišku in posnemala v plesu dvoboj na handžar, dokler eden ni podlegel. Ko sta se pačila in kričala, so se jima svetili beli zobje, gosti srebrni lasje so polni in oznojeni, na razgaljenih prsih pa kakor gosti mah na stoletnih steblih v gozdu. Ko sta upehana jenjala in so jima prišli segat v roke, je rekel Hasan: »Ne vem, če bom čez pet let še mogel.« Hodža je opazil mojo začudenost in me je vprašal s prikrito ironijo: »Gospo, ali plešejo pri vas stari tako?« Vse je čakalo na moj odgovor: »Veliko lepih plesov je pri nas, toda tako lepega plesa kot je vaš bojni ples še nisem videl.« In tega mnenja sem še danes. Nato je prišla na red mladina. Vitke in sloke postave, upogljive in gibčne, noge jim igrajo po volji kakor hočejo, neutrudljivo so se vrtili in naposled zdivjali v boj na handžare. Tisti, ki niso plesali, so pozorno pazili na noge plesalcev, kritikovali, se rogali in hvallili. Pri večjem kolu prvi plesalec običajno poje, ostali odpevajo refren. Dva motiva sta mi ostala v

Politični pregled.

314 poslancev.

Bivša narodna skupščina je štelala 312 poslancev. Državni odbor pa je sklenil, da bomo imeli v bodoče 314 poslancev z ozirom na povečanje državnega ozemlja izza zadnjih volitev odnosno izza izpraznitve III. okupacijske cone od strani Italije. Državni odbor je sklenil, da ostane število poslancev v Sloveniji isto, kot preje, to je 26, ker je povečanje prebivalstva s pridobitvijo obmejnih krajev tako minimalno, da ne prihaja v smislu zakona vpoštev. Glede Dalmacije je državni odbor sklenil, da se število poslancev poveča od pet na šest, ravnotako tudi glede Metohije od dveh na tri.

Predsedniki glavnih volilnih odborov.

Državni odbor je 21. t. m. sklenil o razdelitvi volilnih okrajev. Volilni okraji ostanejo dosedanji tudi v Dalmaciji. Državni odbor je potom žreba določil 56 predsednikov glavnih volilnih odborov in njihovih namestnikov iz vrst najvišjih sodnih funkcionarjev. Seje državnega odbora so odgodene do 2. decembra, da se v tem času zbere ostali volilni material. Med 56 predsedniki oz. namestniki so bili izvoljeni med drugimi: Za mesto Ljubljano: svetnik banskega stola v Zagrebu dr. Vinko Marčon kot predsednik in dvorni svetnik viš. dež. sodišča v Ljubljani Božidar Bežek kot namestnik. Za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto: član kasacijskega sodišča v Belgradu dr. Dragotin Miličević kot predsednik in dvor. svet. predsednik dež. sodišča v Ljubljani dr. Oton Papež kot namestnik. Za volilno okrožje Maribor-Celje: svetnik stola sedmorice

v Zagrebu Henrik Lašič in podpredsednik okrožnega sodišča Josip Fon v Mariboru kot namestnik.

Volilna borba.

Volilna borba se je otvorila z volilnimi shodi vodilnih političnih strank. V Belgradu so imeli radikaleci, samostojni demokrati in Davidovićeve demokrati volilne shode, na katerih so njihovi voditelji označili stališča svojih strank glede na notranjo politiko. Radikaleci in samostojni demokrati se bodo povsod medsebojno podpirali ter bodo v ogroženih volilnih okrajih nastopili tudi s skupnimi kandidatnimi listami. Samostojni demokrati bodo postavili svoje kandidature tudi v Srbiji proti Davidovićeve demokratom.

Preosnova vlade.

Po nekaterih vesteh se ima preosnova vlade izvršiti še ta teden. Poročajo, da dr. Gjurjo Šurmin ministarstvo trgovine in industrije, dr. Mate Drinković pa postane minister brez portfelja. Dosedanji minister dr. Grisogono prevzame ministarstvo za pravosodje, minister za pravosodje dr. Lukinić postane minister za socijalno politiko, dr. Milan Srskić prevzame ministarstvo za izenačenje zakonov, dr. Milan Ivković pa bo poverjeno ministarstvo agrarne reforme.

100 milijonov za invalide.

Min. svet je odobril predlog ministra o kreditu v znesku 100 milijonov dinarjev za invalide. V ministarstvu socijalne politike izdelujejo pravilnik k predlogu finančnega ministra o invalidskih kreditih. Finančni minister bo mogel dati invalidom za Božič večje denarne podpore.

Politične vesti.

+Priznanje. Casopisje SLS je vedno trdovratno zanikavalo, da je Jugoslovanski klub delal lani na to, da se je osnovala homogena radikalna vlada. Sedaj je dr. Korošec sam priznal na nedeljskem shodu zaupnikov SLS za ljubljansko okolico, da je Jugoslovanski klub omogočil homogeno radikalno vlado, češ da je bilo potrebno delati na to, da se v parlamentu ne ustvari takoj velika in trdna večina radi tedanje abstinence Hrvatov. Čudna logika!

+Licitacija. Dr. Korošec je dejal na zaupniškem shodu SLS za ljubljansko okolico, da je v SLS več in bolj resničnega republikanstva, nego ga je zadnji čas bilo v Radićevi stranki, kjer so kar iz rokava sipali različne monarhistične fraze. Iz tega je razvidno, da hoče dr. Korošec pred volitvami licitira-

ti z Radićem za republiko. Ako bo dr. Korošecovo republiko doletela ista usoda, kakor je njegovo lansko avtonomijo, bo seveda dr. Korošec ostal še vedno na vrhu, ampak republike ne bo, kakor ni bilo avtonomije.

+Narodna volja mora biti v naši državi prvi suveren, je rekel v nedeljo dr. Korošec, ki smatra samega sebe za narodno voljo, zakaj, pod njegovo komando je dovoljeno samo kimati zaupnikom SLS.

+Besedam bodo sledila tudi dejanja, je obljuboval dr. Korošec v nedeljo svojim zaupnikom iz ljubljanske okolice, ki jim ni vedel navesti nobenih koristnih dejanj Jugoslovanskega kluba za slovensko ljudstvo. Koliko časa bomo čakali na dejanja, dr. Korošec ni povedal.

stoljublja in v slavo Alahu...

Polnoč se je približala, popili smo ščerbet, hodža je odpeljal svojega žrtev v sosednjem sobo, muzika je divjala, ples mladine je grmel kot vihar. Ali in Hamdi sta me vlekla iz sobe v vežo in tam mi Hamdi do solz vesel zašepče v uho: »Mirizitov sin še živi! Alah je velik!« Šli smo k Šerifu in se vlegli spat. Po noči sem čul nekaj šum, zdelo se mi je, da je nekdo prišel v sobo. Ko se zbudim, mi prinese Ali osladkane mleka in njegov obraz je bil jasev in vesel. Pri vratih na preprogi sta molila Hamdi in stari Šerif-aga. Hamdijeva obleka je bila v neredu in na obrazu se mu je videlo, da ni spal. Ko sta odmolila, smo se poslavljali na žive in mrtve, zajahali konje in kmalu smo zagledali beli Berat, ki se je kopal v jutranjem solncu.

Hamdi dvigne roko proti mestu in zasika skozi zobe: »Kakor gotovo je to Berat in nad njim gora Tomorica, sem jaz še Hamdi, stari Sceptar — sladko spavaj brat moj — Mirizitov sin leži ubit. — Hvala ti, puška moja, velik si Alah!«

spominu. Prvi je nekaka bojna pesem: »Berat... Berat, beli minareti... Berat... Berat, sedem brd... sedem oljkovih gajev... Berat... Berat, na vseh so beli minareti... vsak dan se poje slava bogu Alahu... Berat... Berat, zbogom bela Alija... z mano pojde vranec moj in moja puška...« Druga je balada, ki jo je pel stari ob spremeljavanju godbe. Vsebinska je zelo značilna: Živel je v gorah nad Elbasanom slavni razbojnik Musi. Bil je bogaboječ kot vsak junak: moril je samo kristjane in bogate begu. Na stara leta je padel sovražnemu begu v roke. Ta ga obsodi na vešala in ko stopi junak Musi pod vrv, ga vpraša beg: »No, slavni Musi, veliko si že okusil na tem svetu, toda v tako neprijetnem položaju še nisi bil žive dni kot si sedaj, kajne?« Pa mu odgovarja Musi: »O bože moj, še veliko večjo nesrečo in žalost sem doživel. Nekoč je prišel pozimi moj sovražnik k meni v koč, bolan in sestradan in nisem imel skorjice kruha, da bi ga mu ponudil. Takrat mi je bilo hujše kot danes.« Beg je zaklal nato najlepšo ovco, pustil Musija na svobodo in gostili so se na čast go-

+ **Za volilni sporazum**, ki so ga proklamirali voditelji širšega bloka v posebnem komuniqueju po razpustu narodne skupščine, je značilna naslednja izjava dr. Korošca na nedeljskem shodu zaupnikov SLS. Dr. Korošec je dejal: »Med slovenske stranke ne računamo Radičeve stranke, ki s svojimi kandidaturami po Slovenskem namerava dvoje: Priboriti si s Slovenci Prekmurje ter ga uvesti v hrvatski narodni in kulturni krog, ter drugo: vpreči Slovence v svoj hrvatski voz. Slovenci, ki k temu pomagajo, bodisi preko Radičeve stranke ali preko Prepeluhove stranke, se udeležujejo izdajstva nad delom slovenske zemlje, nad našim lepim Prekmurjem.« Iz tega sledi, da se je Radič, ko je izjavil, da bo dr. Korošec kot učen politik spoznal, da bo 5 do 10 Radičevih mandatov v Sloveniji okrepilo položaj Slovencev.

+ **Končni uspeh** dr. Koroščevega zaupniškega shoda za ljubljansko okolico preteklo nedeljo je bil ta, da so skrbno izbrani zaupniki izrekli dr. Korošcu neomajno zaupanje. O kakih drugih sklepih »Slovenec« ne poroča. Kaj drugega kakor »neomajno zaupanje« tudi nihče pričakoval ni.

+ **Imuniteta poslancev.** »Slovenec« z veliko vnemo zagovarja stališče, da morajo tudi po razpustu narodne skupščine ostati bivši poslanci imuni. Zakaj se »Slovenec« poteguje za imuniteto bivših poslancev, postane umljivo, ako se upošteva, da je imelo časopisje SLS za odgovorne urednike poslance, tako da je lahko pod varstvo njihove poslanske imunitete lagalo in blatilo čast svojih nasprotnikov nekaznovano. Seveda bi zlasti sedaj v volilni dobi rabilo tako varstvo. Tudi bodo morali odgovorni uredniki tega časopisja, ki so se prej skrivali pred roko pravice za poslansko imuniteto, iti sedaj za marsikako častikrajo pred sodišče, kar ni ravno prijetno, ker je taka stvar zvezana z obilnimi stroški. Pri listih SLS vedo, zakaj se boje sodnije. Pošten in resnično ljuben človek se sodnije ne boji in je vedno pripravljen povsod zastopati in zagovarjati to, kar govori in piše!

+ **Volilni sporazum nacionalnega bloka v Sloveniji.** Glede Slovenije je med radikalno in demokratsko stranko dosežen sporazum, da bo v volilnem okrožju Ljubljana-Novomesto nosilec skupne liste minister dr. Gregor Žerjav, med tem ko postavijo radikalci tri srezke kandidate za Kočevje, Novomesto in Črnomelj. V mariborskem volilnem okrožju bo nosilec skupne liste prof. dr. Ljudevit Pivko.

+ **SKS nastopi pri volitvah s samostojnimi kandidatnimi listami brez kompromisov z drugimi strankami, kakor je sklenila večina njenih zaupnikov, dasi so se nekateri njeni pristaši zavzemali za skupen nastop z narodnim blokom.**

+ **Vermut.** Nedavno je imela SLS v Smedniku volilni shod, na katerem sta govorila gg. Smodej in Brodar. Na tem shodu je g. Smodej povedal, da Radič vsakokrat, preden ima kak govor, izpije dva litra vermuta. Koliko so voditelji SLS sodelovali pri Radičevem vermutu, se na omenjenem shodu ni zvedelo. Tega tudi ni povedal bivši poslanec gospod Brodar, ki je imel lani na nekem Radičevem zborovanju v Zagrebu sijajen govor v hrvatski slovensščini.

+ **»Slovenski republikanec«** se je v zadnji številki precej razjezil nad dr. Korošcem in »Slovenec«, ker je zadnji napadel slov. republikansko stranko in Prepeluha. »Slovenski republikanec« takole odgovarja med drugim na račun dr. Korošca in »Slovenca«: »Mislijo, da tudi pri slovenskih republikancih odločuje par figur, katerim potem »zaupniki« na slepo vero prikimavajo, kakor se je to žal že tolikrat zgodilo na zaupniških sestankih SLS, kjer je znal n. pr. dr. Korošec vsak morebitni odpor proti svojim osebnim mislim že v kali zadušiti. Tako n. pr. se je zgodilo na zaupniškem sestanku v Celju, kjer je dr. Korošec na

naravnost surov način pritisnil ob zid vse, ki so se izrekli za republiko.« Nadalje pravi o dr. Korošcu: »Če misli o sebi, da je on že tudi Slovenska ljudska stranka, je nam to prav, utegne pa se zgoditi, da bodo zaupniki Slovenske ljudske stranke nekoč tudi njemu povedali, da ni on sam že stranka, ampak da so vsi volilci stranke skupaj šele stranka, ki lahko tudi brez njega in njegovega »voditeljstva« prav dobro shaja, če ne morebiti še boljše.« Kakor kaže, bo malo medsebojnega podpiranja med SLS in slovenskimi republikanci, četudi to priporoča nedavno objavljeni komunique Davidovičevega bloka, ki sta ga tudi podpirala v imenu Radičeve stranke dr. Maček in v imenu SLS dr. Korošec.

+ **Slovenski Jugoslovanskega kluba.** Zadnje čase hoče »Slovenec« učiti druge, kako se piše pravilna slovensščina. Kolikor je pri tem dobre volje, jo mi radi priznavamo. Nikakor pa »Slovenec« ne more predstavljati svojih duševnih očetov za branitelje in pospeševalce slovenskega jezika. Znano je, da je dr. Korošec ob svoječasnih otvoritvi narodnega predstavništva slovesno izjavil, da je nepotrebno čitati prestolni govor v slovenskem jeziku, češ, da razumejo vsi slovenski poslanci dobro srbsko. Kako izborna znajo poslanci SLS srbsko, pa nam dokazuje svoječasno vprašanje poslancev SLS, stavljeno na ministra za kmetijstvo, ki ga je pretekli teden objavil »Kmetijski list«. Radi zanimivosti ponatiskujemo to vprašanje tudi mi. Glasi se: **Upit nar. poslanca Janeza Brodarja in tovarišev na g. ministra poljoprivrede in vode Krste Miletiča v zadevi prodaje stoke iz Nemčije.** **Gospodine ministre,** v letu 1922 je **ministerstvo poljoprivrede i voda,** vodilo prodajo več **hiljade glav stoke,** koje je morala kot reparacije odstorniti naši kraljevini, republika Nemčija. Javna tajnost je, da so **nekoji** odgovorni ljudi pri tej **stoki** zaslužili (zaradili) ogromne dobičke. To se je zgodilo na ta način, da je **ministerstvo poljoprivrede i voda,** pod **tadanjem** ministrom Ivanom Pucelj, prodalo omenjeno **stoko** nekim **privatnim** tvrdkam iz Jugoslavije in Švice. **Faktum je,** da se je **stoka** prodala na **šteto** države. V novinah pozvan g. min. Pucelj ni dal točnega odgovora o tej zadevi. Na očitke da sta on, oziroma njegova žena pri tej **stoki** zaslužila ogromne **svote,** sta obadva zanikala. Ker pa se sumi, da so posamezniki zaslužili (**zaradili**) pri tej stoki ogromne svote, koje da znašajo okoli **20 milijonov dinarov,** si dovoljujemo podpisani zahtevati od g. ministra, da zadevo s številkami podrobno objasni. Radi tega vprašamo g. ministra: 1. Ali je voljan preiskati celo zadevo in o njej izcrpno pismeno nam sporočiti? 2. Ali je g. minister voljan razkriti javnosti, kako je povzročil prodajo stoke, **kdo zaradil velike svote,** koliko znaša **zarada,** ki so **zaradili** posamezniki v tej zadevi? 3. Kaj namerava g. minister ukreniti, da se škoda, ki jo pri tem trni država, popravi? **Beograd,** 27. septembra 1923. Janez Štrcin, Janez Brodar, K. Škulj, Josip Nemanjič, Štefan Falež, D. Kranjc, Andrej Bedjanič, Gostinčar, Ivan Stanovnik, Vlad. Pušenjak, Jurij Kugovnik, Šiftar Geza, J. Vesenjak, nar. poslanci«. Nam ne gre za vsebino, ker je stvar že davno pojasnjena. Čudimo pa se, da v vsem Jugoslovanskem klubu niso našli človeka, ki bi znal vprašanje na ministra za kmetijstvo postaviti pravilno slovensko ali pa srbsko, kakor so takrat hoteli. Jezik navedenega »upita« se more primerjati samo s tisto »kuheltajč«-govorico, s katero je »prezidentov purš na gank tephe klofov in gvante pucov.« Živio Slovenci!

+ **Vse, kar so obljubovali** voditelji SLS pred lanskimi volitvami, se je izkazalo kot prazno, ker niso poslanci Jugoslovanskega kluba ničesar izpolnili. Sedaj, ko vedo, da stare obljube nič več ne vlečejo, kriče o poštenosti in o plačkanju državnega denarja. Afero s tovnimi listi, s katerimi bi zaslužili na škodo države težke milijone, seveda nočejo priznati kot koruptne. Bog ne

daj! Oni so hoteli samo za to zbrati na račun konsumentov denar pri Gospodarski zvezi, da bi ga pozneje vrnili skupaj v večji vsoti državi! Kdo bi jim ne verjel? Tega ne bodo nikdar utajili, da so prodajali tovarne liste s Sušnikovim 40 odstotnim popustom po 500 Din in da bi jim ta kupčija prinesla najmanj dva milijona dinarjev na škodo države, ako bi jo mogli izvesti do konca. Izvesti jo seveda niso mogli do konca, ker so bili pri celi stvari preveč nerodni, da je postala javnost pozorna, vsled česar je bila nova vlada prisiljena razveljaviti naredbo o 40 odstotnem popustu, ki jo je izdal bivši prometni minister Sušnik. Seveda je voditeljem SLS to nerodno. Volitve so tukaj, denarja pa ni. Zato pa vpije časopisje SLS, da kradejo drugi, ko so stopili njim na prste.

+ **Dva milijona dolarjev za volitve.** Nedavno je »Slovenec« prinesel vest, da namerava vlada pobasati za volilno agitacijo v svoj žep dva milijona dolarjev ali po povprečnem kurzu 140 milijonov dinarjev iz Bleerovega posojila. Trdil je celo, da je fin. minister to priznal v »Samoupravi«, v kateri je potrdil, da je bil ta denar dvignjen v Narodni banki. Resnica pa je, da »Samouprava« nikdar ni prinesla take izjave, pač pa je izjavil sedanji finančni minister, da je denar iz Bleerovega posojila dvignila že prejšnja vlada in ga tudi porabila. Obenem je izjavil, da so vesti o pooblastilu finančnega ministra, da naj vzame pri Narodni banki večje posojilo in si da izplačati dva milijona dolarjev iz Bleerovega posojila v namene volilnega fonda, izmišljene.

+ **Koliko je treba poslancev?** V »Slobodnem domu« od 19. t. m. razpravlja Radičev poslanec dr. Juraj Krnjevič o tem, koliko poslancev bi imela voliti naša država. Po popisu prebivalstva iz l. 1921. bi morala Srbija z Novim Pazarom in Sandžakom voliti namesto 114 samo 100 poslancev, Črna gora namesto 7 samo 5, Bosna namesto 48 samo 46, Vojvodina namesto 34 samo 32, Banska Hrvatska namesto 68 le 67. Ako prištejemo še Slovenijo z 26 poslanci in Dalmacijo s 16 poslanci (1 več kakor prej), bi se moralo torej voliti 292 poslancev. V koliko so dr. Krnjevičevi računi pravi, ne moremo kontrolirati. Kakor znano, je državni odbor odločil, da se vrše volitve na podlagi ljudskega štetja iz l. 1910. in je določil, da se ima voliti 314 poslancev.

+ **Nova hrvatska seljaška stranka.** Dosedanji poslanec HRSS Lovreković, ki ga je Radič izključil iz svoje stranke, je osnoval novo stranko ter izdal v njenem imenu oklic, ki ga je razen njega podpisalo še 23 drugih kmetov. Proglas naglašja, da je Stjepan Radič začel voditi politiko gospode, da nič več ne upošteva želja in mnenja hrvatskega seljaštva. Kmetske množice je Radič samo rabil za materijal, s katerim je skušal zgraditi svojo stranko in oblast v naš državi, da bi tako postal ljudski diktator. Nadalje očita proglas Radiču, da je spr-

vil na vodilna mesta v stranki samo gospodo in sicer v prvi vrsti svoje sorodnike. Proglas pravi med drugim: »Mi ne moremo gledati, da se tako z našim zaupanjem igrajo. Zato kot zastopniki tisočev in tisočev pravih kmetov pozivljamo kmete, da pri volitvah pokažejo svojo voljo in odločno izjavijo: Mi hočemo red! Mi hočemo pravdo! Mi hočemo enakopravnost vseh državljanov pred zakonom! Želimo in hočemo, da je konec temu razdiranju in razbijanju naših domov in naše domovine! Ohranimo vse one temelje, ki so jih vse hrvatske stranke pred šestimi leti ustvarile za državo hrabrega Karagjorgjevića. S tem vstopamo v volilno borbo. Naša borba gre za tem, da se država tako uredi, kakor je potrebna.« Nova stranka zastopa narodno in državno edinstvo ter naglašja zgodovinsko dejstvo, da so v hrvatskem saboru vsi člani glasovali dne 29. oktobra 1918 za to, da hrvatski narod pristopi k sestavi nedeljive države s kraljevino Srbijo. Lovreković je bil poleg Jalžabetića in Kovačevića najstarejši član Radičeve stranke. Kakor znano, so tekom zasedanja narodne skupščine nastala med njim in Radičem nesoglasja, radi česar ga je Radič izključil iz stranke.

+ **Hrvatska zajednica** se je proglasila za republikansko stranko. Za predsednika Hrvatske zajednice je bil na njenem sestanku 23. t. m. izvoljen dr. Ivan Lorković. Hrvatska zajednica ne bo postavila svojih kandidatov, temveč bodo njeni pristaši pri prihodnjih volitvah glasovali s HRSS.

+ **Kje je Radič?** Razglasili so, da je Radič pobegnil iz države. Listi so prinesli tudi nekoliko njegovih pisem iz Švice. Drugi zopet trdijo, da Radič sploh ni odšel iz Zagreba, temveč da se skriva v Zagrebu oziroma v okolici ter medtem piše svoja švicarska pisma »Hrvat«, kakor tudi članke v »Slobodnem domu«.

+ **Dr. Korošec** je dejal na svojem nedeljskem shodu v Ljubljani: »Za nas velja: Državni in narodni interes nad vse drugo!« Pri tem je žal pozabil navesti kot dokaz Sušnikove tovarne liste.

+ **Otvoritev prekmurske železnice.** Pred dnevi so slovesno otvorili prekmursko železnico. Sedaj se pripravajo strankarski listi, kdo ima največ zaslug za zgradbo te železnice. Nihče pa ne vpraša, kdo je železnico plačal. Ali voditelji strank ali ljudstvo z davki?

+ **Razdelitev dolga avstro-ogrsko monarhije.** Francoska vlada je v imenu poslaniške konference obvestila našo vlado v posebni noti o razdelitvi dolga bivše avstro-ogrsko monarhije med nasledstvene države. Naša vlada se obvešča, da odpade na našo državo del avstro-ogrsko dolga v skupnem znesku 1 milijarde 500.000 francoskih frankov (ca 5 in pol milijarde dinarjev). Dolg se tiče Hrvatske, Slovenije in dela Vojvodine. Vlada v kratkem odgovori Franciji glede tega dolga.

Domače vesti.

— **Cenjene naročnike** naprošamo, da naj poravnajo **naročnino,** ker smo sicer primorani list **ustaviti.**

— Na praznik narodnega ujedinenja dne 1. decembra t. l. se vrši v Ljubljani ob 20. zvečer koncert, katerega priredi Jugoslovansko Novinarsko združenje, sekcija Ljubljana v union-ski dvorani. Na tem koncertu sodelujeta operna pevca ga. Thierry in g. Bettetio ter pevski zbori »Ljubljane«, »Ljubljanskega Zvona« in »Slaveca«. Prvikrat nastopi na tem večeru pod taktirko skladatelja Škerjancina godalni orkester orkestralnega društva »Glasbene Matice«, ki šteje sedaj 36 članov. Vstopnice za koncert so v predprodaji v Matični knjigarni.

— **Stanovanjski zakon.** Minister za socialno politiko dr. Miletič je izjavil, da bo vlada izdala v par dneh naredbo, s katero bo začasno urejeno stanovanjsko vprašanje. Zadeva bo re-

šena tako, da se najemnikom ni treba ničesar bati.

— Umrl je dne 23. t. m. v Goričah nad Kranjem župnik g. Jernej Zupanc, star 69 let. R. i. p.!

— **Ukinjenje davčnega urada** v Trebnjem. Finančni minister je ukinitel davčni urad v Trebnjem in razdelil njegovo področje med davčna urada v Novem mestu in Žužemberku.

— **Protiv gasilcem.** Bivši prometni minister Sušnik v novem pravilniku o voznih olajšavah na železnicah ni dovolil gasilcem polovične vožnje kakor raznim drugim potrebnim in nepotrebnim društvom. Bivši kmetijski minister dr. Kulovec pa je odredil, da morajo tudi gasilna društva od oktobra dalje plačevati takse od prirejenih tombol, srečulovov itd., četudi so bila prej vsa humanitarna društva oproščena te takse.

— **Trboveljski dogodki pred sodiščem.** Pred celjskim okrožnim sodi-

ščem se vrši te dni razprava radi znanih trboveljskih izgredov povodom razvitja praporja Orjune. Obtoženih je 19 rudarjev, delavcev in tudi ena ženska. Med obtoženci sta tudi dva visokošolca. O izidu te razprave bomo še poročali.

— **Razmejitve napram Italiji ustavljena.** Iz Belgrada poročajo, da je zunanji minister dr. M. Ninčič izdal nalog naši razmejitveni komisiji, da se imajo razmejitvena dela napram Italiji v odseku Logatec-Rakek začasno ustaviti. Predsednik naše delegacije v Benetkah dr. O. Rybač, v čegar rokah se nahaja ves problem, je prejel nova navodila, kako ima postopati. Od naše strani je bilo ugotovljeno, da so se pri razmejitvi okoli Hotederšice in Logateca pojavile velike krivice, ki jih ne more trpeti naše obmejno prebivalstvo, ker bi bilo vsled te razmejitve naravnost prisiljeno zapustiti svoja domovja, ker bi mu bilo onemogočeno vse svobodno razpolaganje z nepremičninami, ki bi se po tej razmejitvi nahajale na drugi strani meje. V zvezi z ustavitvijo razmejitve je tudi vest, da je nenadoma suspendiran član jugoslovanske razmejitvene komisije major Marković, ki ga je Davidovičeva vlada imenovala mesto polkovnika Daskalovića. Kakor znano, je polkovnik Daskalović do letos vodil vsa razmejitvena dela in pri tem zastopal interese obmejnega prebivalstva s tako energijo, da je nastal proti njemu ljut odpor v italijanskih krogih. Zato je italijanska vlada opetovano skušala doseči njegovo odstranitev. To se ji je posrežilo šele pod Davidovičevno vlado. Major Marković, ki je stopil na Daskalovičovo mesto, je bil napram italijanskim aspiracijam tako popustljiv, da so ga že dalje časa imeli na sumu, da ne postopa v smislu navodil svoje vla-

de. Po informacijah iz bližine jugoslovanske delegacije v Benetkah se je ta sum v zadnjem času tako zgostil, da je bila belgrajska vlada primorana ga odstavit.

— **Popravki.** Včerajšnji »Slovenec« je prinesel namesto uvodnika popravke. Za »Slovenca« najbolj primerni uvodniki!

— **Aretacija Radičevega poslanca.** Dne 21. t. m. je zagrebška policija aretirala Radičevega poslanca dr. Pernarja ter ga radi žaljenja policijske straže ob sprejemu dr. Košutića na zagrebškem kolodvoru obsodila na 14 dni zapora brez odgoditve, radi žaljenja nekoga policijskega uradnika povodom izgredov na zagrebškem pokopališču dne 1. t. m. pa na 14 dni zapora. Radi zadnjega slučaja je bil isti dan obsojen tudi pred sodiščem na 10 dni zapora, 1000 Din odškodnine tožitelju in 360 dinarjev stroškov. Sodišče je glede poslanske imunitete izreklo, da je z razpustom narodne skupščine prenehala imuniteta. Sodišče je bilo mnenja, da je imuniteta ugasnila, ker bi poslanec radi enega ali več sločinov, radi katerih bi ga morala narodna skupščina izročiti, ne mogel biti izročen sodišču, ker skupščine sploh ni. Poslanec bi bil torej po razpustu skupščine še bolj imun kakor pa med zasedanjem skupščine. Na ta način bi bil vzvišen nad vsemi zakoni in bi se mogel odtegniti po več storjenih zločinih sodišču, oblastem in zasluženi kazni.

— **Važna odredba notranjega ministra.** Notranji minister je pooblastil velika župana v Sloveniji, da v okviru uradniškega zakona za vse uradnike, za katere ni potreben kraljevski ukaz in katerih službena doba ne znaša 15 let, sama vršita imenovanja in napredovanja.

Otvoritev železnice Ormož-Murska Sobota.

V soboto, dne 22. t. m. se je izvršila slovesna otvoritev železniške proge Ormož-Ljutomer-Murska Sobota, ki bo odslej vezala Slovenijo in ostalo državo s Prekmurjem, ki je bilo do sedaj od naše države skoraj popolnoma odrezano. Železnica nam odpre zanimive in bogate kraje, kjer se prideluje najboljšo vino v Sloveniji, raste izvrstna pšenica in se v zadnjem času na več krajih tudi koplje zelo dober premog.

Slovesne otvoritve so se udeležili med drugimi: prometni minister Andrej Stanič, minister za šume in rude dr. Gregor Žerjav, veliki župan mariborske oblasti dr. Pirkmajer, veliki župan ljubljanske oblasti dr. Baltič, načelnik oddelka za trgovino in industrijo dr. Rudolf Marn, predsednik Trgovske in obrtne zbornice Ivan Knez s tajnikom Ivanom Mohoričem in zborničnim svetnikom Jakobom Zadravcem. Za Zvezo industrijcev, skupino v Mariboru dr. R. Pipuš in industrijalec A. Križnič, minister na razpoloženju dr. V. Kukovec, celjski župan dr. Krašovec, ptujski župan dr. Leskovar, zastopnika ljubljanske občine ing. Mačkovšek in ing. Zupanc, ravnatelj pošte dr. Debeljak, ter razni drugi odlični zastopniki naših oblasti in gospodarskih krogov.

Udeleženci slovesne otvoritve proge so se odpeljali ob 10. dopoldne

iz Ormoža v prestolico Prekije, v Ljutomer in odtod čez Mursko polje v središče severnega Prekmurja v Mursko Soboto. Kakor v Ormožu, tako je bil slavnostni vlak pozdravljen na vseh postajah od zastopnikov občine in od celokupnega prebivalstva. Povsod je dajalo ljudstvo duška čutu hvaležnosti vsem, ki so pripomogli, da se je to ogromno delo dokončalo. Na povratku iz Murske Sobote je bil v Ljutomeru prirejen gostom slavnostni banket. Otvoritveni vlak je ob 21. uri krenil iz Ljutomera proti Ormožu.

Nova proga Ormož-Ljutomer-Murska Sobota meri 38 km, dela so trajala 21 mesecev. Pri gradnji je bilo zaposlenih okoli 250 ruskih beguncev, okoli pet tednov približno 100 bolgarskih delavcev, nekaj časa 50 bosancev, vsi drugi pa so bili domačini in delavci iz bližnjega Medjimurja. Največ je bilo zaposlenih naskrat na progi 1200 delavcev.

Nova proga ima poleg že obstoječih postaj v Ormožu, Ljutomeru in Murski Soboti sledeče postaje: Ivanjkovci, Verzej in Beltinci, ter postajališča Pavlovci, Žerovinci in Ljutomer.

Gotovo je, da se z otvoritvijo nove železnice pričinja nova doba gospodarskega razvoja ne samo Prekmurja in Prekije, ampak tudi Slovenije.

Gospodarstvo.

g **Sladkorni kartel.** Minister za kmetijstvo je naročil državni sladkorni tovarni v Belem Manastiru, da izstopi iz kartela sladkornih tovarn. Kakor znano, so se pod ministrom dr. Kulovcem pridružile sladkornemu kartelu tudi državne sladkorne tovarne. To je bila socialno-gospodarska politika SLS.

g **Trgovina z devizami in valutami.** Ministrski svet je sklenil, da se izpremeni čl. 28 pravilnika o trgovini z devizami in valutami v toliko, da se zniža na 1 pro mille znesek, ki ga imajo plačevati banke za trgovino z devizami in valutami, vendar pa ne sme znašati več kot 50 tisoč Din na leto. Za nove banke ostane v veljavi dosednji odstotek 2.5 pro mille, ki velja eno leto in ne sme presegati 100 tisoč dinarjev.

g **Ugodna sladkorna letina.** Računali so, da bodo letos pridelali 76.000 vagonov sladkorne repe, pridelali pa so 130.000 vagonov. Računajo, da bo ostalo 6000 vagonov sladkorja za izvoz.

g **Nova ležišča rud v južni Srbiji.** Pri Kruševcu, 7 km od železniške proge Skoplje-Kosovska Mitrovica, so odkrili velika ležišča mangana, železa in magnezita.

g **Tečaji za vinogradništvo.** Kmetijsko ministrstvo bo v raznih krajih države otvorilo večje število tečajev za vinogradništvo in kletarstvo.

g **Polaganje kmetijskih izpitov.** Ministrstvo za kmetijstvo je izdelalo pravilnik o polaganju državnega strokovnega izpita uradnikov kmetijske stroke. Po tem pravilniku se bosta postavili dve komisiji, pred katerima se

bodo polagali ti izpiti. Za nižje uradnike bo poslovala komisija v Zagrebu, za višje pa v Belgradu.

g **Proračun Nemčije za leto 1924.** Državni zbor je odobril dopolnilni proračun za leto 1924. Izdatki in dohodki znašajo 6 milijard in 100 milijonov izdatkov. Izredni

proračun izkazuje 664 in pol milijonov dohodkov. Med izdatki se nahaja vsota 466 in pol milijona, ki jo je izdala Nemčija za izvršitev versailleske pogodbe. V tej svoti pa ni letni obrok, ki ga mora plačevati Nemčija na podlagi Dawesovega načrta.

RAZNOTEROSTI.

r **Priseljevanje in nezaposlenost v Kanadi in Kubi.** Iz poročila združenja parobrodskih družb, ki opravljajo potniški promet med severno Ameriko in Evropo, (Atlantic Passenger Conference), je razvidno, da število priseljencev iz evropskih dežel v Kanado čim dalje bolj raste, odkar so Združene države omejile priseljevanje. Od druge strani se poroča, da se veliko število ljudi v severnem delu provincije Ontario, ki iščejo dela, ima pripisati večjemu priseljevanju. V Kubi vlada še nadalje nezaposelnost. Prebitek ponudb dela čez potrebo se pripisuje odpuščanju delavcev iz sladkorne industrije in velikemu pritoku priseljencev.

r **Zlato sredi mesta.** V sredini Melbournea v Avstraliji so naleteli delavci pri kopanju zemlje nasproti razstave kepo zlata, ki je tehtala 25 unc. Najdba je naravno povzročila veliko vznemirjenje na eni strani zaradi vprašanja lastništva tega kosa zlata,

na drugi strani pa ker se zbuja upi, da najden zlati zaklad ne bo edini. Zato je začelo sedaj vse kopati na onem mestu, koder ima pravico, pa tudi oni, ki je nimajo.

r **Preko Afrike v avtomobilu.** Štirje francoski avtomobili nameravajo te dni nastopiti v Colomb Becherju vožnjo preko afriških puščav. Ekspedicija upa, da bo v 24 urah že v Begi Abbasu. Vodja ekspedicije je francoski maršal Franchet de Espéray ki se bo udeležil vse vožnje. Vsega skupaj šteje ekspedicija 15 članov. Med njimi se nahaja tudi znani francoski kapitan Delincette.

r **Kuga v Indiji.** Iz Hajderabada poročajo, da se je pojavila ondi bubonska kuga, ki strašno razsaja in se vedno bolj širi. Doslej je zahtevala že preko 4000 žrtev, ki so skoraj brez izjeme podlegle tej strašni bolezni, proti kateri skoraj ni leka.

Tržne cene.

Živina. Cene preteklega tedna na ljubljanskem sejmu: voli I. 13.50 (izjemoma do 16 Din), II. 12.50, III. 12, buše 9—9.50, krave klobasarice 7—9 Din. — Zagrebške cene preteklega tedna: voli domači I. 13.50—14, II. 12.50—13.50, III. 10—11, bosanski ekstremno 13—14; I. 11.50—12.50, II. 9—11, III. 7—9; krave domače I. 11.50—12.50, II. 10.50—11.25, III. 8—9; bosanske II. 8—10, III. 6.508; biki 12—13; junice domače I. 12—13.75, II. 11.50—12; junci domači I. 13—15, II. 12—13, bosanski 7—11; teleta 18—19.

Prešiči. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile 21. t. m. nastopne cene: 7—8 tednov stari prešiči 112.50 do

150, 3—4 mesece 300—400, 5—7 mesecev 500—700, 8—10 mesecev 750—900, 1 leto stari 1125—1350 Din. 1 kg žive teže 15 do 17.50 Din, 1 kg mrtve teže 20—23.75 dinarjev.

Krma. Zagrebške cene preteklega tedna: nestisnjeno seno I. 100—113, II. 55—100, stisnjeno seno 120—125, navadna detelja in lucerna 125—150, otava 125—150, slama za krmo 125—150 Din za 100 kg.

Jajca. Na ljubljanskem trgu se prodaja komad po 2.50 do 3 Din, v Mariboru in Celju pa po 2.50 Din.

Umetna gnojila. Tomaževa žlindra 140 Din, kalijeva sol 160 Din, kostna moka razklejana 210 Din, rudninski superfosfat 120 Din.

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Izšla je **BLASNIKOVA**

VELIKA PRATIKA

za navadno leto **1925** ki ima 365 dni.

„Velika Pratika“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštovan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din; kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednjih tiskarna in litografični zavod ljubljana, Breg štev. 12.

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ul. 35. — Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

Ceneno češko perje!

1 kg sivega opuljenega perja 70 Din, na pol belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 120 in 150 Din, mehko jak puh 200 in 225 Din, boljše vrsta 275 Din. —

Posiljanje carine prosto, proti povzetju od 300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastoj. Blago se tudi zamenja in nevrše vzame nazaj. — Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobez št. 78 kot Plana, Češkoslovaška. — Poštne pošiljke gredo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni.

15 letno jamstvo

najpopolnejši **Stower** šivalni stroj s pogrezljivim transporterjem (grabljice). Z enostavnim premikom je stroj pripravljen za štepanje, vezenje ali šivanje.

Ludovik Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6, I. nadstr.

Priporoča se **mizarstvo**

Erman & Arhar

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke Delo solidno!

Načrti in proračuni brezplačno.